DOMSTOLENS DOM
12. december 1990 *

I sag C-263/88,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Étienne Lasnet som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg hos Guido Berardis, Centre Wagner, Kirchberg,

sagsøger,

mod

Den Franske Republik ved underdirektør i Udenrigsministeriets Juridiske Direktorat Edwige Belliard som befuldmægtiget, og Marc Giacomini, ligeledes Udenrigsministeriet, som stedfortrædende befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg på Den Franske Ambassade, 9, boulevard Prince-Henri,

sagsøgt,

angående en påstand om, at det statueres, at Den Franske Republik har undladt at opfylde de forpligtelser, der påhviler den i henhold til artikel 137 i Rådets afgørelse 80/1186/EØF af 16. december 1980 og artikel 176 i Rådets afgørelse 86/283/EØF af 30. juni 1986 (henholdsvis EFT 1980, L 361, s. 1, og EFT 1986 L 175, s. 1), der begge omhandler de oversøiske landes og territoriers associering med Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, idet den ikke har truffet de foranstaltninger, som er nødvendige for at gøre det muligt for andre EF-statsborgere, der er indehavere af relevant fransk eksamensbevis, at etablere sig eller præstere tjenesteydelser dels som læge, sygeplejerske med ansvar for den almene sundheds- og sygepleje, jordemoder, tandlæge og dyrlæge på det oversøiske område Fransk Polynesien, dels som dyrlæge i Ny Kaledonien og tilhørende områder,

har

* Processprog: fransk.

DOMSTOLEN

sammensat af afdelingsformand G. F. Mancini som præsident, afdelingsformændene T. F. O'Higgins, J. C. Moitinho de Almeida og G. C. Rodríguez Iglesias samt dommerne Sir Gordon Slynn, R. Joliet og F. Grévisse,

generaladvokat: J. Mischo
justitssekretær: ekspeditionssekretær D. Louterman,

på grundlag af retsmøderapporten

efter at parterne har afgivet forklaring i retsmødet den 3. april 1990,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 17. maj 1990,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning, indgivet til Domstolens Justitskontor den 23. september 1988, har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i medfør af EØF-Traktatens artikel 169 anlagt sag med påstand om, at det statueres, at Den Franske Republik har undladt at opfylde de forpligtelser, der påhviler den i henhold til artikel 137 i Rådets afgørelse 80/1186/EØF af 16. december 1980 og artikel 176 i Rådets afgørelse 86/283/EØF af 30. juni 1986 (henholdsvis EFT 1980, L 361, s. 1, og EFT 1986, L 175, s. 1), der begge omhandler de oversøiske landes og territoriers associering med Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, idet den ikke har truffet de foranstaltninger, som er nødvendige for at gøre det muligt for andre EF-statsborgere, der er indehavere af relevant fransk eksamensbevis, at etablere sig eller præstere tjenesteydelser dels som læge, sygeplejerske med ansvar for den almene sundheds- og sygepleje, jordemoder, tandlæge og dyrlæge på det oversøiske område Fransk Polynesien, dels som dyrlæge i Ny Kaledonien og tilhørende områder.

2 De nævnte afgørelser indeholder følgende enslydende bestemmelse:

»For så vidt angår de ordninger, der finder anvendelse for etablering og tjenesteydelser, må landenes og territoriernes kompetente myndigheder ikke forskelsbehandle medlemsstaternes statsborgere og selskaber. Såfremt en medlemsstat for en given aktivitet ikke er i stand til at sikre statsborgere eller selskaber i henholdsvis Kongeriget Danmark, Den Franske Republik, Kongeriget Nederlandene eller Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland, som er etableret i et land eller territorium, samt selskaber, der henhører under det pågældende lands eller territoriums egen lovgivning, og som er etableret der, imod, at der sker forskelsbehandling, er det pågældende lands eller territoriums kompetente myndighed dog ikke forpligtet til at sikre dem imod en lignende behandling.«

3 Kommissionen fandt, at ordningen for disse erhverv i de franske oversøiske områder var i strid med de nævnte rådsafgørelser, og efter en brevveksling, hvorunder den franske regering ikke bestred, at der forelå et traktatbrud som påstået, fremsattes der den 27. maj 1987 en begrundet udtalelse.

4 De franske myndigheder underrettede ved skrivelser af 3. august 1987 og 22. januar 1988 Kommissionen om udviklingen af ordningerne i de oversøiske områder. Det fremgår heraf, at der endnu ikke var blevet gennemført ændringer af disse ordninger, for så vidt angår dyrlæger i Ny Kaledonien og de fem omhandlede erhverv i Fransk Polynesien. Da Kommissionen ikke siden har modtaget oplysninger om retstilstanden i de omhandlede områder, har den anlagt nærværende sag, der kun gælder de to ovenfor nævnte områder.

5 Vedrørende sagens faktiske omstændigheder og retsforhandlingernes forløb samt parternes anbringender og argumenter henvises i øvrigt til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

6 Den franske regering har ikke bestridt, at der foreligger et traktatbrud som påstået men gør gældende, at forsinkelsen med at bringe national ret i overensstemmelse med fællesskabsretten skyldes de oversøiske områders specielle territoriale ordning

samt den omstændighed, at sagen rejser spørgsmål om en afgrænsning af henholdsvis de centrale myndigheders og de lokale myndigheders kompetence.

7 I den forbindelse bemærkes, at en medlemsstat ifølge Domstolens faste praksis ikke kan påberåbe sig bestemmelser, fremgangsmåder eller forhold i sin nationale retsorden til støtte for, at forpligtelser og frister i henhold til fællesskabsretlige regler ikke overholdes (jf. Domstolens dom af 3. oktober 1984, Kommissionen mod Den Italienske Republik, 254/83, Sml. s. 3395).

8 Den franske regering har tillige vedrørende Ny Kaledonien henvist til, at der af området Ny Kaledonien med tilhørende områders Forsamling er vedtaget en afgørelse, hvorved der gives samtlige EF-statsborgere, der er indehavere af det relevante franske eksamensbevis, adgang til at etablere sig eller præstere tjenesteydelser som læge eller veterinærkirurg.

9 Det må dog bemærkes, at denne foranstaltning er blevet vedtaget efter sagens anlæg. Der skal i den forbindelse henvises til, at genstanden for et søgsmål i henhold til Traktatens artikel 169 fastlægges ved Kommissionens begrundede udtalelse, og at fortsættelsen af en sag, også når et traktatbrud er blevet bragt ud af verden efter udløbet af den i medfør af nævnte artikels stk. 2 fastsatte frist, kan have interesse for at fastslå grundlaget for det ansvar, en medlemsstat i kraft af traktatbruddet vil have kunnet pådrage sig over for andre medlemsstater, Fællesskabet eller private.

10 På baggrund heraf må det fastslås, at Den Franske Republik har undladt at opfylde de forpligtelser, der påhviler den i henhold til artikel 137 i Rådets afgørelse 80/1186 af 16. december 1980 og artikel 176 i Rådets afgørelse 86/283 af 30. juni 1986, der begge omhandler de oversøiske landes og territoriers associering med Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, idet den ikke har truffet de foranstaltninger, som er nødvendige for at gøre det muligt for andre EF-statsborgere, der er indehavere af relevant fransk eksamensbevis, at etablere sig eller præstere tjenesteydelser som læge, sygeplejerske med ansvar for den almene sundheds- og sygepleje, jordemoder, tandlæge og dyrlæge i det oversøiske område Fransk Polynesien, og idet den ikke inden for de fastsatte frister har vedtaget de bestemmelser, der er nødvendige for udøvelse af virksomhed som dyrlæge i Ny Kaledonien og tilhørende områder.

Sagens omkostninger

11 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges den tabende part at afholde sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Den Franske Republik har i alt væsentligt tabt sagen og pålægges derfor at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1) **Den Franske Republik har undladt at opfylde de forpligtelser, der påhviler den i henhold til artikel 137 i Rådets afgørelse 80/1186/EØF af 16. december 1980 og artikel 176 i Rådets afgørelse 86/283/EØF af 30. juni 1986, der begge omhandler de oversøiske landes og territoriers associering med Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, idet den ikke har truffet de foranstaltninger, som er nødvendige for at gøre det muligt for andre EF-statsborgere, der er indehavere af relevant fransk eksamensbevis, at etablere sig eller præstere tjenesteydelser som læge, sygeplejerske med ansvar for den almene sundheds- og sygepleje, jordemoder, tandlæge og dyrlæge på det oversøiske område Fransk Polynesien, og idet den ikke inden for de fastsatte frister har vedtaget de bestemmelser, der er nødvendige for udøvelse af virksomhed som dyrlæge i Ny Kaledonien og tilhørende områder.**

2) **Den Franske Republik betaler sagens omkostninger.**

Mancini O'Higgins Moitinho de Almeida

Rodríguez Iglesias Slynn Joliet Grévisse

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 12. december 1990.

J.-G. Giraud
Justitssekretær

G. F. Mancini
Afdelingsformand
fungerende præsident